
[2019-60-RE](#)

CAUSA 2019-60-RE

(Riestra González de Ubieta c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 372-2019. Recurs d'empara

Aute de l'11 de novembre del 2019

BOPA núm. 100, del 20 de novembre del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de setembre del 2019, per la representació processal del Sr. Xavier Riestra González de Ubieta, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 24 de març del 2019, dictat per la Batllia de Guàrdia, contra els autes del 29 de març del 2019 i del 21 de maig del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, i, contra l'aute del 23 de juliol del 2019, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants "*dels drets a obtenir una decisió fonamentada, a un procés degut, a la llibertat, a la intimitat, a la pròpia imatge i contra la integritat moral del detingut, i a la prohibició d'arbitrarietat, reconeguts a l'article 3.2, 8.2, 9.1 i 9.2, i 10 de la Constitució*", i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que declari nul·les totes les actuacions subsegüents a la detenció il·legal del 23 de març del 2019 i els autes sota la referència 1000399/2019;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 24 de març del 2019, el batlle de guàrdia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava la petició verbal d'*habeas corpus* efectuada per la representació lletrada del Sr. Xavier Riestra González de Ubieta, declarava ajustada a dret la seva detenció governativa, per tal com la prova amb alcoholímetre havia donat un resultat positiu, i decretava l'arxiu d'aquestes actuacions.

1.2. El 29 de març del 2019, el Tribunal de Corts va acordar desestimar el recurs d'apel·lació presentat per la representació processal del recurrent i va confirmar l'aute dictat pel batlle de guàrdia.

1.3. La representació processal del recurrent va formular un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que el Tribunal de Corts no havia resolt les qüestions plantejades en apel·lació i que, per tant, s'havien vulnerat els drets a la jurisdicció, a la llibertat, a la defensa, al procés degut i, per extensió, a l'honor i a la pròpia imatge.

1.4. El 21 de maig del 2019, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions.

1.5. D'acord amb les disposicions de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, la representació processal del recurrent va presentar un recurs d'apel·lació contra la desestimació esmentada davant la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

1.6. El 23 de juliol del 2019, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què inadmetia a tràmit aquest recurs.

1.7. El 2 de setembre del 2019, la representació processal del Sr. Xavier Riestra González de Ubieta va interposar un recurs d'empara contra totes les resolucions que s'acaben de ressenyar, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants "*dels drets a obtenir una decisió fonamentada, a un procés degut, a la llibertat, a la intimitat, a la pròpia imatge i contra la integritat moral del detingut, i a la prohibició d'arbitrarietat, reconeguts a l'article 3.2, 8.2, 9.1 i 9.2, i 10 de la Constitució*".

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

- En primer lloc, el recurrent al·lega que no s'ha respectat el seu dret a la defensa, atès que durant la seva detenció governativa, no se'l va informar dels seus drets i no es va poder beneficiar de l'assistència del seu advocat des del primer moment de la seva detenció.

- En segon lloc, considera que tampoc es va respectar el seu dret a la llibertat, per tal com va ser mantingut en detenció governativa de manera arbitrària, injustificada i desproporcionada per a l'esclariment dels fets.

- També addueix la vulneració del dret a un recurs efectiu, atès que la seva petició d'*habeas corpus* no es va tramitar respectant el principi del contradictori i no va poder informar als efectes corresponents.

- Així mateix, manifesta que s'han vulnerat els seus drets a la intimitat i a la pròpia imatge i que s'ha atemptat contra la seva integritat física i moral en la mesura en què, sense cap necessitat objectiva, se li va requerir que es tragués la roba quedant davant els agents completament nu.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que declari nul·les totes les

actuacions subsegüents a la detenció il·legal del 23 de març del 2019 i els autes sota la referència 1000399/2019.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts, fonamentant-se en la Constitució i en el Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, parteix del principi que els drets a la llibertat i a la seguretat de les persones constitueix la regla i que qualsevol privació o restricció n'és l'excepció, descartant, doncs, que ningú pot ser privat de llibertat de manera arbitrària.
- En aquest cas, destaca que el procediment d'*habeas corpus* va ser instat de forma verbal davant el Servei de Policia, d'acord amb l'article 7 de la Llei transitòria de procediments judicials.
- Precisa que el Servei de Policia va portar aquesta demanda de manera immediata al batlle de guàrdia, el qual en va donar immediatament trasllat al Ministeri Fiscal, i aquest va emetre un informe a les 00.55 h. Seguidament, a la 1.17 h de la matinada, el batlle de guàrdia va dictar l'acte de desestimació d'aquesta petició verbal.
- El procediment realitzat s'ajusta a les disposicions de l'article 11 de la Llei transitòria de procediments judicials, destacant que només en cas que s'incoï la causa es preveu la presència física del detingut per tal que el batlle escolti les seves al·legacions i incorpori, si s'escau, les manifestacions o escrits del seu lletrat, del Ministeri Fiscal i de l'autoritat que hagués ordenat la detenció, així com l'admissió i la pràctica de les proves pertinents, abans de dictar un acte en un termini de 24 hores a comptar de l'acte d'incoació.
- Recorda que en el marc d'un recurs d'apel·lació no es poden introduir qüestions noves i diferents d'aquelles que van motivar la decisió impugnada.
- Destaca que la petició d'*habeas corpus* va ser genèrica i que no es va fer ús de la possibilitat prevista a l'article 9 de la Llei transitòria de procediments judicials, d'acord amb la qual es pot fer constar qualsevol circumstància que es consideri rellevant, possibilitat que tampoc va utilitzar posteriorment davant el batlle de guàrdia.
- Per tant, el Tribunal de Corts confirma la decisió motivada del batlle de guàrdia en què es declara que la detenció del recurrent va ser practicada pel Servei de Policia conforme a dret.

2.3. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal examina els motius plantejats de manera conjunta i conclou que les decisions impugnades no vulneren cap dels drets denunciats pel recurrent, perquè són congruents amb els raonaments que fonamenten la desestimació de l'*habeas corpus*.
- Considera que la petició d'*habeas corpus* va ser resolta d'acord amb el procediment establert legalment, afegint que en el moment de la interposició del recurs davant el Tribunal de Corts, l'interessat havia estat posat en llibertat, quedant, per tant, el recurs sense objecte.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'auto del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa, la qüestió constitucional que el Tribunal Constitucional ha de resoldre és la de saber si la Sala Penal s'ha pronunciat degudament pel fet de considerar que les decisions impugnades no havien vulnerat els drets a la defensa, a la llibertat, a la intimitat i a la pròpia imatge, ni havien atemptat contra la integritat física i moral del recurrent, ni el procediment d'*habeas corpus*.

3.5. D'acord amb l'article 9 de la Constitució: "*1. Totes les persones tenen dret a la llibertat i a la seguretat i només en poden ésser privades per les causes i d'acord amb els procediments establerts a la Constitució i les lleis. 2. La detenció governativa no pot durar més del temps necessari per dur a terme les indagacions tendents a l'esclariment del cas i mai no pot excedir de quaranta-vuit hores sense que el detingut sigui posat a disposició de l'autoritat judicial. 3. La llei establirà un procediment perquè tot detingut pugui acudir a un òrgan judicial, a fi que aquest es pronunciï sobre la legalitat de la seva detenció. Així mateix, crearà el procediment per restablir els drets fonamentals lesionats de tota persona privada de llibertat*".

3.6. D'acord amb l'article 5 de la Llei transitòria de procediments judicials "*El procediment previst en l'article 9.3 de la Constitució té per objecte facilitar que tot detingut il·legalment pugui acudir a un òrgan judicial a fi que aquest es pronunciï sobre la legalitat de la seva detenció*".

3.7. D'acord amb l'article 6 d'aquesta mateixa Llei "*Es considera detingut il·legalment:*

- a) *Qui ho sigui per una autoritat, agent, funcionari o particular, sense que concorrin els supòsits legals i, fins i tot quan concorrin aquests supòsits, la detenció s'hagi produït sense respectar les formalitats i requisits legals.*
- b) *Qui sigui il·lícitament internat en qualsevol establiment o lloc d'Andorra.*
- c) *Qui estigui detingut per més temps del previst per la llei.*
- d) *Qui, havent estat legalment privat de llibertat, no li siguin respectats els drets que la Constitució i les lleis garanteixin a tota persona detinguda*".

3.8. D'aquestes disposicions se'n desprèn que el principi és el dret a la llibertat i el dret a la seguretat jurídica de les persones i que l'excepció és la seva privació o la seva limitació sota el control judicial.

3.9. L'*habeas corpus* és un procediment establert a la Llei transitòria de procediments judicials que es pot utilitzar encara que el justiciable no estigui detingut en el moment de la presentació de la seva petició; efectivament, la posada en llibertat d'una persona detinguda no pot impedir que aquesta

persona demani a l'autoritat judicial de pronunciar-se sobre la legalitat de la seva detenció; a més a més, el Tribunal de Corts, en l'aute del 29 de març del 2019, va examinar les al·legacions del recurrent relatives a la infracció del procediment de l'*habeas corpus*.

3.10. A més d'això, aquest mateix aute també va considerar que es va respectar el procediment de l'*habeas corpus*, ja que el Servei de Policia va transmetre la petició verbal del lletrat del recurrent de manera immediata al batlle de guàrdia, el qual va donar-ne trasllat al Ministeri Fiscal, i després de rebre l'informe corresponent va dictar un aute a la 1.17 h de la matinada mitjançant el qual desestimava la petició, declarava la detenció governativa ajustada a dret i decretava l'arxiu del procediment.

3.11. Per consegüent, el Tribunal de Corts va considerar que s'havia respectat el procediment d'*habeas corpus* i que no s'havia vulnerat el dret a la llibertat del recurrent.

3.12. A més a més, es desprèn de les actuacions que la durada de la detenció governativa no és desproporcionada, ni arbitrària, ni injustificada, ja que tan sols va durar una dotzena d'hores; que el detingut va poder entrevistar-se amb el seu advocat 30 minuts després d'haver estat arrestat durant una vintena de minuts; i que, atesa la taxa d'alcoholèmia constatada en el moment de la detenció a les 21.00 h, era necessari sotmetre'l a un altre test d'alcoholèmia l'endemà al matí i, per tant, calia que restés a les dependències policials.

3.13. Si bé apareix desproporcionat imposar al detingut que es desvestís per realitzar-li les proves d'alcoholèmia, de les actuacions es desprèn que la representació processal del recurrent només va impugnar aquesta actuació en fase d'apel·lació davant el Tribunal de Corts; per consegüent, aquell Tribunal no podia pronunciar-se sobre una qüestió nova que no havia estat examinada per la Batllia de Guàrdia.

3.14. D'això que s'acaba d'exposar se'n deriva que els drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut, a la llibertat, a la intimitat, a la pròpia imatge i a la integritat moral del detingut, i la prohibició d'arbitrarietat, reconeguts a l'article 3.2, 8.2, 9.1 i 9.2, i 10 de la Constitució no han estat vulnerats per les decisions judicials impugnades.

3.15. Per consegüent, aquest recurs d'empara ha de ser declarat inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2019-60-RE presentat per la representació processal del Sr. Xavier Riestra González De Ubieta contra l'aute del 24 de març del 2019, dictat per la Batllia de Guàrdia, contra els autes del 29 de març del 2019 i del 21 de maig del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, i, contra l'aute del 23 de juliol del 2019, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la presidenta de la Batllia, al

president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, l'11 de novembre del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat